

Preek over Handelingen 7,44-50

Orde van dienst (middagdienst)

Zingen: Psalm 134, 1 en 2

Votum en Groet

Zingen: Psalm 134, 3

Gebed om het licht van de Heilige Geest

Schriftlezing: Psalm 132 en Romeinen 8,18-25

Zingen: Psalm 132, 1 en 2

Verkondiging van Handelingen 7,44-50

Zingen: Gezang 321

Dankzegging en voorbeden

Inzameling der gaven

Zingen: Geloofsbelijdenis

Zegen

Verkondiging van Handelingen 7,44-50

Gemeente van onze Heer Jezus Christus!

In de tijd tussen de vorige preek over Handelingen 7 en vandaag zijn de spanningen in Israël behoorlijk toegenomen.

Over en weer hebben acties en vergeldingsacties het uitzicht op vrede sterk verminderd.

En bij één van de conflicten die zich in Jeruzalem hebben afgespeeld stond de Tempelberg centraal.

Op 29 juli herdachten de religieuze Joden de verwoesting van de tempel.

De tempel van Salomo en de tempel van na de ballingschap.

Op zo'n dag wordt er door hen gevestigd en getreurd.

Maar leden van een kleine fanatieke joodse beweging, die zichzelf de 'Getrouwen van de Tempelberg en het Land Israël' noemen, voeren bij die gelegenheid een bijzonder ritueel uit.

En dat deden ze ook op 29 juli j.l.

Ze brachten in een vrachtwagen de hoeksteen die bedoeld is voor de herbouw van de derde tempel.

Want deze Joden – en ook veel andere orthodoxe Joden – zien uit naar de bouw van de derde tempel.

Ze geloven dat de Messias niet kan komen als niet eerst in Jeruzalem de derde tempel is gebouwd op precies dezelfde plaats als de eerste twee.

En in joodse kringen leeft de gedachte dat dat niet lang meer zal duren.

Nog niet zo lang geleden is er een volkstelling gehouden onder Israëli's die Cohen of Levi heten.

De Cohens – Cohen betekent priester – zijn afstammelingen van oude priesterkaste.

En de Levi's stammen af van de Levieten, die destijds de hulpdiensten in de tempel verrichtten.

En men onderzoekt serieus of in deze beide groepen geen geschikte kandidaten te vinden zijn die straks in de derde tempel kunnen dienen.

Ergens in Jeruzalem staat weggesloten achter dikke deuren met grote sloten een model van wat de derde tempel moet worden: een compleet miniatuur gebouwencomplex, dat in werkelijkheid zo'n twee km² moet bestrijken.

Deze gedachte leeft niet alleen onder orthodoxe Joden, maar ook bij nogal wat christenen.

Daarom is voor hen Jeruzalem een unieke stad.

Daarom steunen ze de politiek dat Jeruzalem de ongedeelde hoofdstad van Israël moet worden en dat de Palestijnen daar geen enkel recht op hebben.

Alle Palestijnse aanspraken op Jeruzalem of op gedeelten van de stad moeten worden afgewezen.

Burgemeester Olmert van Jeruzalem heeft nog niet zo lang geleden onder christenen in Nederland handtekeningen geworven om dit standpunt te ondersteunen.

En een organisatie als Christenen voor Israël ondersteunde deze actie.

Eén van haar voormannen, ds. Glashouwer, noemde de eenheid van Jeruzalem zelfs een zaak van geloof.

Want Jeruzalem is de stad die God zelf heeft verkozen en aan Israël heeft gegeven.

Jeruzalem was en is de stad van de grote Koning.

Dat zijn grote woorden.

Te grote woorden – zeker in het licht van dit gedeelte uit de rede van Stefanus.
Wie zo spreekt houdt geen rekening met het grote keerpunt in de heilsgeschiedenis: de komst en het werk van Christus.

Laten we proberen de draad weer op te pakken.
Stefanus werd ervan beschuldigd, dat hij Mozes lasterde.
En tegen de wet die Mozes gegeven had.
En ook dat hij lasterlijke woorden sprak tegen de heilige plaats, waar het Sanhedrin nu zitting hield.
Tegen de eerste beschuldigingen heeft Stefanus zich al verdedigd.
Nu gaat het om zijn gedachten over de tempel.
En ook bij dit onderwerp duikt Stefanus diep in de geschiedenis.

Maar opnieuw is het opvallend om te horen hoe Stefanus de geschiedenis vertelt.
In het centrum van zijn verhaal staat niet Israël.
Maar in het middelpunt staat de God van Israël.
En alles in Israëls geschiedenis draait om wat God met Israël doet.
Israël is Gods uitverkoren volk.
En God heeft met Israël een geweldige geschiedenis doorgemaakt.
Maar Israël heeft daarmee het doel van God gediend.
En dat doel was: heil – niet alleen voor Israël, maar voor de hele wereld.
Of anders gezegd: rust – niet alleen voor Israël, maar voor alle volkeren.

Rust – dat woord komen we tegen in vs. 49.
En dat is een heel bijzonder woord in de Bijbel.
Ik wil nog eens proberen de geschiedenis van heel de mensheid te schetsen in grote lijnen.
God schiep in de beginne de mens op de aardbodem.
Maar de mens komt tegen God in opstand.
Dan zegt God na de val tegen de mens: *De aardbodem is om uwentwil vervloekt.*
Mens en aarde komen in conflict en samen raken ze vervreemd van God.

Maar God biedt uitzicht: het zaad van de vrouw zal de aardbodem en heel de zuchtende schepping bevrijden tot de vrijheid van het heerlijke kindschap Gods.
De schepping en de mensheid zullen weer tot rust komen.
God heeft voor de vervloekte aardbodem en voor de verdwaalde mensheid een heerlijke verlossing op het oog.
En in Abraham roept Hij het volk Israël om de verdwaalde mensheid thuis te brengen.
Dat was de roeping van Israël: de verdwaasde en verdwaalde mensheid thuis brengen bij haar Schepper.

En met het oog daarop belooft God Abraham nageslacht en land.
Land voor het nageslacht.
Zo concentreert God zich tijdelijk op Israël en op Kanaän.
Weet u nog: de versmalling van de zandloper!
Maar alles in het kader van Gods grote plan: heil voor alle volkeren.
En heel de wereld voor de totale mensheid.
Rust voor heel de schepping.

Met dat doel voor ogen neemt God Israël op sleeptouw.
Daarvoor haalt Hij het uit Egypte en leidt Hij het uit de woestijn en brengt Hij het Kanaän binnen.
En daarbij speelde het heiligdom een beheersende rol.
Daarbij speelde de ark – de ziel van het heiligdom – een beheersende rol.
De ark – teken van Gods aanwezigheid, zijn zegenrijke tegenwoordigheid temidden van zijn volk.
De ark – waarin de getuigenis lag: het woord waarmee God zich aan Israël had verbonden.

Welke dominante rol de ark in Israëls geschiedenis speelde, komt heel duidelijk naar voren in de manier waarop Stefanus die geschiedenis vertelt.
In vs. 44 lezen we: *De tent der getuigenis hadden onze vaders in de woestijn.*
Heel nadrukkelijk staat de tent der getuigenis, de tabernakel, voorop in deze zin.

Niet ‘onze vaders hadden de tent der getuigenis’, maar: ‘de tent der getuigenis hadden onze vaders’.
 In het grieks is het zelfs nog sterker uitgedrukt.
 Letterlijk vertaald staat er: *De tent der getuigenis was aan onze vaders...*
 Dat is natuurlijk geen mooi nederlands.
 Daarom hebben de vertalers er wat anders van gemaakt.
 Maar wel zo dat alle nadruk op de tabernakel valt.
 De vaders waren niet de bezitters van de tent, maar het is de tabernakel zelf die heel het beeld beheerst.

In het vs. 43, vlak hiervoor, had Stefanus gezegd hoe de Israëlieten in de woestijn de tent van Moloch hadden gedragen.
 Daar waren zij de handelende personen.
 Ja, zo gaat dat met afgoden.
 Die heb je.
 Daar kun je over beschikken en daar kun je mee rondzeulen.

Ja, zo heeft Israël ook wel met God willen omgaan.
 Zo hebben ze ook over de ark willen beschikken.
 Denk aan de geschiedenis van Hofni en Pinehas die de ark als mascotte in het legerkamp haalden om de Filistijnen af te bluffen.

Maar dat zijn de rollen omgekeerd.
 Niet het volk beschikt over de ark en over het heiligdom.
 Maar het heiligdom en de ark als teken van Gods tegenwoordigheid staan boven Israël en beheersen het volksleven.
 Israël was het volk rondom het heiligdom, rondom God.
 God in het centrum.
 God, om Wie alles draait.
 God, die volgens een vast plan werkte aan de rust voor Israël en aan de rust voor de mensheid en aan de rust voor heel de schepping.

Dat de tabernakel met de ark alles beheerst blijkt ook uit vs. 45.
 Daar beschrijft Stefanus de intocht in Kanaän.
 Ook bij die intocht stond de tabernakel in het middelpunt.
 En de ark had a.h.w. de leiding over de hele operatie.
 Stefanus vertelt: *Onze vaders namen haar – de tent der getuigenis over – en met Jozua brachten zij haar verder.*
 Stefanus vertelt het zo dat dat het belangrijkste van de intocht wordt.
 Niet dat Israël Kanaän binnentrekt en het verovert en er zich settelt.
 Daar gaat het niet om.
 Nee, het gaat erom dat de ark in Kanaän een plaats krijgt.
 En als Israël de Jordaan oversteekt, dan gaat de ark voorop.
 En de volkeren worden uit Kanaän verdreven om ruimte te maken voor de ark!
 God baant zich een weg naar de plaats, die Hij uitgekozen heeft om daar te wonen.
 God zoekt zich een steunpunt op aarde.
 Een bolwerk om van daaruit heel de aarde te veroveren en tot rust te brengen.

Maar dat heeft nog eeuwen geduurd, voordat het zover was.
 Pas in de dagen van David is het zover dat Kanaän gereinigd is van de volkeren, die met hun perverse godsdienst het land vervuild hadden.
 David heeft de beslissende strijd geleverd.
 En dan, als Israël eindelijk vrede heeft, dan blijkt wat David wezenlijk bezielde.
 Dan blijkt wat al die tijd in zijn hart leefde toen hij de oorlogen van God voerde.
 Davids hart klopte fel en vurig voor de ark.

Daarover zingt Ps. 132,1-5:

HERE, gedenk aan David, aan al zijn moeite; hoe hij de HERE heeft gezworen, de Machtige Jakobs een gelofte gedaan: Voorwaar, ik zal de tent van mijn woning niet binnengaan, noch de sponde van mijn legerstede beklimmen, voorwaar, ik zal aan mijn ogen geen slaap gunnen, noch sluimering aan mijn oogleden, totdat ik voor de HERE een plaats gevonden heb, een woning voor de Machtige Jakobs.

David beseft de grote belang van de dienst van de verzoening.

David is niet eerder rustig dan wanneer God zijn plaats heeft gekregen in het hart van het volksleven.

David is pas tevreden wanneer de offerdienst in Jeruzalem zijn beslag heeft gekregen.

En zodra David rust heeft van zijn vijanden, is zijn eerste gedachte: de ark!

De ark in een passend heiligdom in het midden van Israël.

Zo, zegt Stefanus in vs. 46, wilde hij een woonstede vinden voor het huis van Jakob.

Dat is een citaat uit Ps. 132, waar ik net de eerste verzen van las.

Maar we hebben al vaker gezien, dat Stefanus soms een opvallende wijziging aanbrengt als hij iets uit het OT citeert.

In Ps. 132 gaat het om een woning voor de God van Jakob.

Maar Stefanus heeft het over een woonstede voor het huis van Jakob.

Voor Israël dus.

Stefanus lijkt hier Ps. 132 slordig te gebruiken.

Maar heeft hij hier toch niet scherp gezien?

Een woonstede voor het huis van Jakob.

Inderdaad, want als de Machtige van Jakob tot rust komt, dan betekent dat ook rust voor het huis van Jakob.

En was het de HERE daar niet om te doen?

Zijn verdwaalde en van Hem vervreemde volk tot rust te brengen?

Was het daar niet om begonnen in de dienst van de verzoening?

De tempel – plaats van rust en vrede.

Waar het volk bevrijd werd van zijn schuld.

Waar het at en dronk en feest vierde voor het aangezicht van zijn God.

Zoals wij vandaag bij onze Koning aan tafel hebben gezeten.

God stemt van harte in met Davids plan om voor Hem een huis te bouwen.

Alleen, niet David zal de bouwheer zijn.

Dat is voorbehouden aan Davids zoon, de koning van de vrede, Salomo.

Salomo bouwt de tempel als woning voor de Machtige van Jakob.

De plaats waar omheen God en zijn volk rust kunnen vinden.

Of toch niet?

Salomo zelf heeft bij de inwijding van de tempel zich al afgevraagd of dat wel kon, dat God in dat huis door hem gebouwd kon wonen bij zijn volk.

En Stefanus knoopt daarbij aan.

Nee, de Allerhoogste woont niet in iets dat met mensenhanden is gemaakt.

Even lijkt het erop dat de geschiedenis tot vervulling komt.

Dat God weer woont bij de mensen.

Dat de lang verwachte rust komt.

Maar onmiddellijk wordt duidelijk: nee, nog niet! Nog niet!

Want hoe kan de Schepper tot rust komen in het geschapene?

De stenen tempel lijkt na de mobiele tabernakel een monument van rust.

Maar toch blijkt ook de tempel een provisorisch verblijf voor de HERE.

Want de Schepper kan slechts tot rust komen in Eén die tot de schepping behoort en tegelijk ver boven al het geschapene verheven is – in Davids grote Zoon.

Dat is wat Paulus aan de Colossenzen schrijft: *Het heeft de ganse volheid (van God) behaagd in Hem (de Zoon, Jezus Christus) woning te maken (1,19).*

In Christus – in Hem komt God tot rust.

In Hem, die gezegd heeft: *Meer dan de tempel is hier (Matth. 12,6).*

In Hem, die gesproken heeft: *Breek deze tempel af en Ik zal hem in drie dagen doen herrijzen* (Joh. 2,19).

Stefanus was er van beschuldigd dat hij lasterde tegen de tempel.

Ze hadden hem horen zeggen dat Jezus, de Nazoreeër, deze plaats zal afbreken.

Inderdaad, dat was in zekere zin precies wat Stefanus' prediking beoogde.

Duidelijk maken dat de tempel z'n tijd heeft gehad.

Duidelijk maken dat de tempel is vervangen door de veel heerlijker rijkdom van Christus, de Zoon van God.

Het Woord dat vlees geworden is, en in wie de volle heerlijkheid van God woont.

Maar nu de tempel niet langer nodig is, is Jeruzalem ook niet langer nodig.

En nu Jeruzalem niet langer nodig is, heeft God ook geen speciale band meer met Kanaän of Palestina.

En ook het volk van Israël heeft zijn bijzondere taak volbracht.

Jeruzalem is een stad als alle steden geworden.

En Israël een volk onder de volkeren.

Zeker, ik weet hoe Paulus, met name in de brief aan de Romeinen (c. 9 t/m 11), nogal breed ingaat op de positie van Israël.

En dat hij daar speciale dingen over zegt.

Iemand heeft me onlangs uitgenodigd om daar ook nog eens één of meer preken aan te wijden.

En als ik wat meer rust heb, hoop ik dat ook zeker nog eens te doen.

Maar ik hoop aan de hand van Stefanus' redevoering voor het Sanhedrin duidelijk te hebben gemaakt, waar God in zijn geschiedenis met Israël op uit was.

Het ging Hem niet om Israël op zichzelf.

En niet om Jeruzalem op zichzelf.

Het ging Hem om heil, om rust voor heel de schepping en alle volkeren.

Sinds Hij zich in Christus heeft geopenbaard waaiert dat heil breed uit over de hele aardbodem.

Voor dat heil moeten we niet langer naar het aardse Jeruzalem kijken.

Paulus schrijft ook in Gal. 4, dat het tegenwoordige Jeruzalem met zijn kinderen leeft in slavernij.

En in Opb. 11 wordt de heilige stad, waar onze Heer gekruisigd is, zelfs Sodom en Gomorra genoemd.

Als volgelingen van Jezus Christus vestigen wij onze verwachtingen niet op een aards Jeruzalem, maar op een nieuw Jeruzalem dat uit de hemel neerdaalt.

Dat hemelse Jeruzalem is de stad van de levende God.

Daarvan is Hij zelf de architect.

Dat is de toekomstige stad, die wij zoeken.

Nog steeds is de rust iets om naar uit te zien.

Vandaag kregen wij er aan de avondmaalstafel weer een voorproefje van.

Dat doet ons halsreikend uitzien naar de toekomst.

Maar dan moeten we niet meer omzien.

Dan moeten we het niet meer van het aardse Jeruzalem verwachten.

Natuurlijk gunnen we als christenen aan het Joodse volk zijn oude hoofdstad.

Maar laten we hen niet versterken in de gedachte dat Jeruzalem nog steeds een heilige stad is, die koste wat kost één moet blijven.

Koste wat kost?

Al die daden van geweld en bloedvergieten?

Voedsel voor wederzijdse haat, die zo maar niet geblust wordt?

Ik begon de preek met te vertellen van die Joodse actiegroep die regelmatig met de hoeksteen van de derde tempel naar de Tempelberg gaat om zo te claimen dat die derde tempel daar herbouwd moet worden.

Maar de werkelijke hoeksteen voor de nieuwe tempel is Jezus Christus.

Door de bouwlieden versmaad, maar door God tot hoeksteen gemaakt.

De hoeksteen voor de nieuwe tempel is al gelegd.

Jezus Christus is het fundament waarop het gebouw van de nieuwe aarde steen voor steen wordt opgetrokken.

In Hem is heel de geschiedenis van Israël vervuld.

In Hem wordt ons de rust geschonken, die God met de wereld voor had.

In Hem woont God bij de mensen.

En eens zal het zijn zoals Johannes gezien heeft toen hij uitriep: *Zie, de tent van God is bij de mensen en Hij zal bij hen wonen en God zelf zal bij hen zijn* (Opb. 21,3).

In Christus!

Geprezen zij zijn Naam!

AMEN.